

te. St. Llorenç de Cerdans (xxiv, 70.9). Camp de *Bous* te. La Vansa (xxxviii, 35.9). Barranc dels *Bous* te. Pinnel del Broi (xiii, 78.2).

4) Llocs per on passen, a gual o altrament, un corrent d'aigua (car no totes les bastides són capaces de suportar-ne el pes: *Pont de Bou*, a Vià i a Angostrina (xxiii, 119.7, 108.16). Pas dels *Bous* te. Càldegues (en el Rec Morell, xxiii, 68.18). Pas des *Bous* o des *Bou* men. (Mercadal xlv, 25.15, Masc. 7A4).

5) Comparació amb un orònim prominent: *Cap d'en Bou* te. Boixar (xxvii, 1). Morro del *Bou*: a la costa, te. Poblenu de Benitatxell (xxxiv, 70.2). Però per al mall. *Morro-de-vaques*, o *de la vaca*, V. *DECat* v, 804b 103 ss.

L'*Ull-del-Bou*, d'on ve el corrent dit *El Bou*, en el 15 te. de Tavernes de Valldigna (xxxvi), fent parella amb la *Vaca*: oit *báka* xxxi, 173.11), però *váka* a Benifairó (ib. 180.19, 176.20, 180.25). Són creacions secundàries (de primer, potser, faccioses) sobre *el Badell* gran corrent que recull les aigües aplegades dels altres dos, el qual en realitat no és 'vedell' sinó pseudo-interpretació cat., de *badell*, descendent mossàrab de VADELLUM 'petit gual, pas a gual': dit així perquè, a diferència del gran cabal del Riu de la Vaca, que necessitava pont o gran passera, el *Badell* es podia passar a gual; d'on, després *El Bou* estenen-se, aquest ús pseudometafòric, a punts de corrent més fort que la *Vaca* i el *Badell*. Però també *El Toro* a Simat (¿de l'epitirreni TUR- 'turó?').

Per als derivats de BOS, BOVIS, veg. infra art. BOV- 30

ull-de-bou, finestra d'una cabina de vaixell) inspirada en la forma grossa dels ulls de la bèstia bovina.

En fi tampoc es pot descartar que surti d'això un NL de les muntanyes de l'alta Pna. Cast., segons doc. de 1198, en què va citat darrere Vall d'Uixó, Nules i Onda, i entre aquests i Alcalatén: «Almenara --- Son --- Nubles --- Undam --- Bounegre, cum suis terminis, Alcatbaium --- Moron ---» (BSCC xvi, 386) (no serà la Serra del *Boi*, que és força més al N., prop de Benassal); però aquí potser es repeteix la semàntica de *Vacanera* (V. d'Aran), i potser *Bacanella* (< NIGELLA?) prop del Cadí, carena designada per la silueta fosca d'un boví que es destaca, vista des de lluny, pasurant dalt d'una muntanya; cf. infra *Boumort*.

Les BOULES

Veïnat en els afores de Llagostera, que segons llista de cap al S. xviii va ser refós (o unit) dins el gran suburbi de *St. Llorenç*: els «refondits» foren Font Dalmau, Sureda i *Les Boules*, arribant el veïnat de *St. Llorenç* fins a *Teïedes* de Solius. Com que el singular grup *-oull-* difícilment pot venir d'altra cosa que de *-uuld-* (cf. *Sant Ou*, *Puig Ou* < EUWALD), aquest nom podria venir del de la planta tintòria *gualda*, *-des* 'Reseda lutea' (germ. WALD), que es conreava en el nostre NE., segons els docs. de Ross. i Cerdanya, de 1288, 1307 i 1445, que cito en el *DECat* iv, 693b54 ss.; la inicial, com en *vuit* < *uoït*, o com en *vora* ORA.

BOU FOLLIT

Paratge arran de costa, en el límit entre el te. de 35 Portbou i el de Cervera (oït *el bou follit*, 1958, 1959, a Portbou). Conté el mot *bau* 'precipici submarí', 'roca escarpada sota aigua', variant de *bauc/balç* (*DECat* i, 575b27 ss.), que en aquesta combinació s'ha pronunciat *bou*: per la posició pretònica, ajudant-hi alguna 40 infl. de *bol* 'cop de xarxa, tomb que es fa pescant'; combinat amb el genitiu de FOLIETUM 'fullatge', en el qual -ETI canvià la *é* en *i* per metafonia: com en *Castellfollit* (CASTELLUM FOLIETI).

Segons les meves enquestes dels anys 1958 i 1960, 45 amb els pescadors locals, els balços són dos: *Bou-follit de Terra*, i un altre, més internat en el mar, *Bou-Follit de Fora* (*DECat* viii, 459b34-38). N'hi ha hagut una variant (*Bou*)-*follut* = oc. ant. *folbut* «feuillu» (PDPF) dissimilat en *folút*: en un doc. francès 50 de 1784: «la plage de *Bol-Fallut* --- a été reconnue être du territoire de France» (*Cerca*, 1958, p. 11). Més sobre aquest nom i sobre altres NLL formats amb aquest *bou* (< *balç*) en l'art. *Portbou*.

Altres combinacions on sembla haver-hi aquest 55 *bou*-, variant de *bauc*: Forats de *Boublanc* te. Borén (xxxvii, 94.2). Com que d'aquests surt aigua, potser també podem posar aquí l'*Ull del Bou*, del te. Roda d'Isàvena (xix, 29), ajudant-hi la metàfora *ull de bou* per a un lloc en forma de grossa i rodona cavitat (cf. 60

BOUMORT, Serra de ~

La que forma el límit NE. de la Conca de Tremp i les valls del Segre. Pron. *boqmórt*, 1957 (Segre i Conca de Tremp).

DOC. ANT. *Bove Mortuo*, afr. S. d'un indret veí de Taús, en una escr. datada 814, segons SerranoS, falsificació de cap al S. xi; 866: «de Montagnonio [Montanissell] usque in *Bovemortuo*» escr. per a Gerri, on se cita també *Bellera* (Collé. Moreau ii, 53v°); S. xi: «*Bove Mortuo*» junt amb Taús (SerranoS, *NH Rbg.*, 104); 1071: Finestres de Cabó, que afronta per una banda amb el Segre, per l'oposada «in *Bovo Mortuo*» (*BABL* viii, 522) (o, com var., de la que deu ser la mateixa escr.: *Bovo Morto*, afr. N. [?] del Vilar de Cabó (*BABL* vi, 386); 1088: *Bou Morto* (*BABL* viii, 555); 1121: «in *Bou Mort*» escr. d'Organyà (*BABL* vi, 392); 1518, com afrs. de Cabó: «--- un tossalet a l'entrant del pou de *Boumort* --- fins en lo alt de *Bou mort*» (*Spill* de Castellbò, f° 30v°); 1196: *Boumort* en regesta (Font Rius, *C. d. p.*, § 204). I en una informació en cat. de 1493 (*op. cit.*, p. 652, n. 2).

ETIM. Explicava Coll i Alentorn en una monografia sobre Tremp musulmà (1976), que cap a l'any 900 el front amb els moros «atravesava per *La Clua* al Norte de *Ponts*, cruzaba las Nogueras a la altura de la sierra del *Boumort*, bastant al Norte de Tremp, hasta empalmar con la sierra de Arbe ---». Com que